

Informacija o neophodnosti hitnog usaglašavanja propisa bitnih za puštanje u rad Integrisanog sistema za upravljanje prihodima (IRMS)

U cilju puštanja u rad novog Integrisanog sistema za upravljanje prihodima Poreske uprave (IRMS) neophodno je prilagoditi postojeći pravni okvir kako bi se osiguralo njegovo efikasno funkcionisanje. U tom smislu, potrebno je izvršiti odgovarajuće normativno usklađivanje većeg broja propisa sa Zakonom o privrednim društvima, prilagođavanje zakonodavnog okvira koji je vezan za svještenike, vjerske službenike, monahe i monahinje, kao i unapređenje Zakona o radu u cilju prevazilaženja problema dvostrukog osiguranja koji često nastaje zbog sprovođenja sudskih odluka.

Skupština Crne Gore je 31. jula 2025. godine donijela Zakon o privrednim društvima („Službeni list Crne Gore“, broj 90/25), koji će početi da se primjenjuje od 1. januara 2025. godine. Predmetnim zakonom je, između ostalog, predviđeno da preduzetnik može obavljati privrednu djelatnost kao osnovnu (nezaposleno lice) ili kao dopunsku (lice koje je u radnom odnosu).

Propisivanjem da preduzetnik privrednu djelatnost može obavljati kao dopunsku, a da istovremeno bude u radnom odnosu otvara se pitanje poreskog tretmana prihoda koje fizičko lice ostvari po osnovu dopunske preduzetničke djelatnosti. S tim u vezi, potrebno je izvršiti analizu i u skladu sa njenim rezultatima predložiti odgovarajuće izmjene Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica („Službeni list RCG“, br. 65/01, 37/04 i 78/06 i „Službeni list CG“, br. 86/09, 14/12, 6/13, 62/13, 60/14, 79/15, 83/16, 67/19, 59/21, 146/21, 152/22 i 88/24), kojim će predmetno pitanje biti uređeno. Pitanje koje takođe treba urediti jeste status doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za lica koja ostvare prihode po osnovu dopunske preduzetničke djelatnosti. Na bazi analize koju je neophodno izvršiti, a vezano za status doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje, potrebno je predložiti odgovarajuće izmjene Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje („Službeni list CG“, br. 13/07, 79/08, 86/09, 78/10, 14/12, 62/13, 8/15, 22/17, 42/19, 59/21, 145/21 i 152/22) i Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni list RCG“, br. 54/03, 39/04, 61/04, 79/04, 81/04, 29/05, 12/07, 13/07, 14/07 i 47/07 i „Službeni list CG“, br. 79/08, 7/10, 14/10, 78/10, 34/11, 40/11, 66/12, 36/13, 38/13, 61/13, 6/14, 60/14-I, 60/14-II, 10/15, 44/15, 42/16, 55/16, 80/20, 145/21-I, 86/22, 99/23, 125/23, 77/24 i 11/25), koji će urediti oblast plaćanja doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za fizička lica koja prihode ostvare od dopunske preduzetničke djelatnosti.

Propisi koji uređuju oblast svještenika, vjerskih službenika, monaha i monahinja u Crnoj Gori su neusaglašeni, što predstavlja veliki izazov u susret puštanju u radi Integrisanog sistema za upravljanje prihodima. Zakon o slobodi vjeroispovjesti ili uvjerenja i pravnom položaju vjerskih zajednica („Službeni list Crne Gore“, br. 74/19 i 8/21) propisuje, između ostalog, da je vjerska zajednica dužna da plaća poreze, doprinose i druge dažbine, u skladu sa zakonom, da vjerski službenik ima pravo na zdravstveno i penzijsko i invalidsko osiguranje, u skladu sa zakonom, te da su vjerske zajednice dužne da prijave vjerske službenike koji ostvaruju pravo na zdravstveno i penzijsko i invalidsko osiguranje, u skladu sa propisima kojim se uređuje plaćanje doprinosa. Sa druge strane, Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju predviđa, između ostalog, da su osiguranici samostalnih djelatnosti svještenici, vjerski službenici, monasi i monahinje ako nijesu osigurani po drugom osnovu. Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje propisuje, pored ostalog, da samostalnu djelatnost obavlja svještenik i vjerski službenik. Evidentna je normativna neusklađenost i sve prethodno navedeno dovodi do pravne nesigurnosti i otežava rad nadležnom poreskom organu.

S tim u vezi, potrebno je izvršiti analizu propisa koji nijesu usklađeni, a prije svih Zakona o slobodi vjeroispovjesti ili uvjerenja i pravnom položaju vjerskih zajednica, Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju i Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica, te u skladu sa utvrđenim neusklađenstima predložiti odgovarajuće izmjene i dopune pomenutih propisa.

Zakon o radu ne uređuje pitanje postupanja po sudskim odlukama, u situaciji kada se fizičko lice vrati na posao kod prethodnog poslodavca koji ga je nezakonito odjavio u ranijem periodu, a u periodu nakon te odjave je našao novog poslodavca koji ga je uredno prijavio kao zaposleno lice. Potrebno je pripremiti dopune Zakona o radu kako bi se prevazišao problem dvostrukog osiguranja koji se u praksi često dešava.

U cilju pravovremenog pustanja u rad Integrisanog sistema za upravljanje prihodima, neophodno je po hitnom postupku predložiti odgovarajuće izmjene i dopune gore pomenutih propisa, sa početkom primjene od 1. januara 2026. godine.